

Sukujuhlatunnelmaa elokuussa 2013 parhaimmillaan: kauniissa auringonpaisteessa ja haitarimusiikin tahdissa siirryttiin ruokailusta itse juhlaan

Hyvä sukulainen, nähdään Sarkamuseossa!

Viime elokuun sukulaisjuhlasta on jo aikaa ja uusi kesä kynnyksellä, mutta palaamme tässä lehdessä vielä Lehmirannan tunnelmiin sanoin ja kuvin.

Vaikka koko hallitus apujoukkoineen oli juhlan suunnittelussa ja touhuissa mukana, haluan kiittää tässä erityisesti vielä Kesälän Anttia. Hän otti vastatakseen monet käytännön järjestelyt ja lisäksi teki ison työn valmistamisen juhlaesitelmän, jonka itse myös tuttuun tapaansa mukaansa tempaavasti meille esitti. Tällä kertaa aiheena oli minun omani eli Haapasen sukuhaara Nikkarin torpasta. Kiitokset vielä Antti!

Juhla sai paljon hyvää palautetta mukana olleilta. Koska kuitenkin nuoria juhluvieraita oli vähänlaisesti, annetaan tässä vielä puheenvuoro osalle heistä, jotka olivat mukaan uskaltaneet. Kiitokset mielipiteistänne Eeva, Olli, Kaarina ja Taneli.

Uusia juhlia odotellessa tulevan kesän retkikohteeksi löytyi Loimalta Suomen maatalousmuseo Sarka, joka sopii hyvin suvun talonpoikaisiin juuriin. Sieltä löytyy ihmeteltävää tällaiselle kaupunkilaistytölle ja varmasti teille muillekin katsottavaa ja koettavaa mukavassa sukulaisseurassa. Suunnaksi siis Loimaa sunnuntaina 13.7.2014.

Olof Staffanssonin ja hänen vaimonsa Britan jälkeläisten, Katteluksen sukuseura r.y.

www.kattelus1658.suntuubi.com, Pankkiyhteys 471010-22789. Jäsenmaksu 10 e/aikuinen vuodessa

Suvun nuorten mielipiteitä kesän 2013 sukulaisjuhlasta

Sukulaisjuhlaan osallistui melko vähän nuoria suvun jäseniä, mutta ilmeisen tyytyväisiä he olivat juhlien antiin. Esitimme muutamalle heistä kolme kysymystä juhlasta:

Millaista sukulaisjuhlassa oli ja mikä oli erityisen mukavaa, mitä suku sinulle merkitsee ja mitä pitäisi muuttaa, että nuorisoa saataisiin enemmän mukaan? Saimme seuraavanlaisia vastauksia:

Eeva vastasi, että on todella hienoa, että meidän suvullamme on oma sukuseura, joka järjestää tapaamisia suvun kesken. Olin kuitenkin hieman pettynyt siihen, että niin moni oman sukupolveni edustaja oli jäänyt kotiin perheineen. Ruoka oli hyvää, kuten juhlissa kuuluu ja myös paikka oli viihtyisä. Suku merkitsee minulle juuria, jotain mikä kertoo kuka olen ja mistä tulen. Kun on katsellut televisiosta esim. Kadonneen jäljillä-ohjelmaa, sitä ymmärtää, miten tärkeää on tuntee omat juurensa ja toisaalta, miten negatiivisesti juurettomuus voi vaikuttaa ihmiseen. Ehkä juhliin kaivattaisiin jokinlaista nuorennusleikkausta. Tämä tarkoittaisi, että nuoria olisi myös hallituksessa suunnittelemassa ohjelmasisältöjä. Sukuseuran tulisi myös seurata aikaansa ja siirtyä mm. some-aikakaudelle, joka helpottaisi toisistaan kaukana asuvien sukulaisten yhteydenpitoa ja edesauttaisi mielipiteiden ja näkemysten vaihtoa esim. sukujuhlia suunniteltaessa.

Eeva Kattelus

Kaarina ja Taneli Korpinen

Kaarina ja Taneli Korpinen mielestä sukujuhlassa oli yllättävän mukavaa” Tunnelma oli rento ja oli hauska nähdä sukulaisia. Hyvä ruoka on oleellinen osa sukujuhlia. Suku merkitsee sitä, että tietää mistä tulee. On hienoa tietää oma sukunsa monta sukupolvea taaksepäin.

Tärkeintä olisi, että nuoret saataisiin ensin liikkeelle. Nuorisoa taitaa olla aika vaikea kosiskella millään ohjelmalla, mutta jos nuorta väkeä saadaan paikalle, voi käydä niin, että sukujuhlissa onkin yllättävän mukavaa.

Ollin mielestä tunnelma oli rento sekä esitykset hyviä. Ohjelmaa oli sopivasti. Mukavinta oli jutella tuttujen ja vähän tuntemattomampienkin kanssa. Suku merkitsee minulle yhteenkuuluvuutta. Jos pelkästään kansalaisuus tai paikkakuntalaisuus saa aikaan jo melko vahvojakin tunnesiteitä, niin eikö sitten suku? Luonnollisesti myös suvun historia on aina kiinnostava asia. Juhlat eivät erityisemmin kaipaa mitään muutosta. Aina jotain pientä voi koettaa ideoida, mutta sukujuhla on sukujuhla eikä siitä mitään karaoke-iltaa voi tehdä. Ne tulevat ketä tällainen juhla kiinnostaa.

Uuden sävöyksen sukujuhliin toi aikaisemmista juhlista poiketen musiikkiosuuden lisääminen. Tutkija **Viljo Rantanen** oli tullut tutkijakammiostaan päivänvaanoon estradille ja muuttanut tutkijasta laulajaksi. Hän oli hankkinut musiikin esittäjäksi ja laulujen säestäjäksi veljensä **Eske Rantasen** orkesterin. Itse Viljo johti yhteislaulua ja toimi tanssiosuuden kappaleiden laulusolistina. Yleisö oli innokkaasti mukana yhteislauluissa ja näytti pitävän ohjelman tästä osasta.

Olli Kattelus toimi arpojen myyjänä ja arpajaisvoittojen jakajana

Siiri ja Rauno Katteluksen yhteinen musiikki- ja lauluesitys oli sykkähdyttävä

Liisa Suominen hoiti mallikkaasti juontajan työt ja Arja Vainio piti juhlapuheen, yhdessä he hoitivat arpajaiset juhlan loppupuolella.

Tuokiokuvia äitini lapsuuden ja nuoruuden vuosilta

Eeva Lehtisen isoisän, Kalle Oskari Tammisen (1863-1937) isä oli Heikki Heikinpoika "Suomenherra" (1811-1897), Ylitalon isäntä 1838-1839

Äitini Eeva Lehtinen (o.s. Hämäläinen) syntyi jouluaattona 1934 Kiiikalassa meijeristi-isännöitsijän Kalle Hämäläisen ja hänen vaimonsa Ingrid Hämäläisen (o.s. Tamminen) toisena lapsena (taulu 75)*. Hänen isoveljensä Tauno oli syntynyt saman vuoden tammi-kuussa, joten ikäeroa heille kertyi vajaa vuosi.

Eeva vanhempiensa ja veljensä Taunon kanssa

Perhe asui Kiiikalan Kärkelän kylässä, silloisessa Turun ja Porin läänissä, Kiiikalan Osuusmeijerin pihapiiriin kuuluvassa talossa; nykykielellä työsuhteasunnossa. Ingrid Hämäläinen, jota Inkeriksi kutsuttiin, oli aiemmin työskennellyt syntymäpitäjänsä Kuusjoen Osuusmeijerissä, mutta siirtynyt sittemmin meijeriapulaiseksi naapurikuntaan, Kiiikalan Osuusmeijeriin. Inkerin ja Kallen välille kehkeytyi työpaikkaromanssi. Inkeri alkoi odottaa lasta ja pakeni takaisin Kuusjoelle. Kuultuaan syntyneestä lapsesta Kalle lähti noutamaan Inkerin ja lapsen Kiiikalaan. Perun-

kirjoituksen yhteydessä tilatuista virkatodistuksista saatoimme jälkikäteen todeta, että pappi vihki Inkerin ja Kallen samalla kertaa, kun kastoi esikoisen.

Äitini syntyi kotitalossaan. Taloon oli Taunon syntymän jälkeen kutsuttu Inkerin isosisko Lyyti (taulu 41) auttamaan lastenhoidossa. Lyyti-täti oli aiemmin piikonut monissa perheissä, mutta tästedes hän oli kiinteä osa Eevan perheen elämää. Lyyti toimi taloudenhoitajana ja valmisti ruoan välistä useammallekin ruokakunnalle.

Inkeri laski meijerin maitotilit. Äitini muistaa, miten laskukone kävi ahkerasti. Se oli pennintarkkaa työtä. Vielä 95-vuotiaankin Inkeri muisti kuuden kertotaulun, kun Tauno sitä häneltä kyseli euroon siirtymiseen valmistautumisen aikoihin.

Varhaisimmat muistot äidilläni on lapsuudenajan leikeistä. Hän oli tavallisesti ainoana tyttönä mukana, kun veljensä ja Iirolan kolme poikaa naapurin myllystä kokoontuivat ulkoleikkeihin. Tuolloin kiipeiltiin Iirolan sahan lautatapulissa, käytiin ongella koskella ja saatiin saaliiksi, erilaisia sinttejä, joista yhtä pehmeää lajia kutsuttiin porajolliksi. Kalat paistettiin tai annettiin kissalle, joita ehti olla kolme: yksi hyvätapainen Miiu ja kaksi huonotapaista, jotka erehtyivät luulemaan parisänkyä hiekkalaatikoksi.

koskesta ja ravut syötiin keittämisen jäljiltä lämpimänä.

Jääkaappina toimi ”jäähalli”. Se oli lato, johon talvella koottiin jäätä, joka peiteltiin sahanpuruun. Jäätä tarvittiin kerman jäähdytykseen ennen kirnuamista. Kotitalon keittiössä oli juokseva vesi, mikä ei tuolloin ollut tavanomaista. Äiti muistaa, miten sitä kadehdittiin koulukiusaamiseksi asti. Rikkana rokassa oli se, että Eevan ei tarvinnut nousta aamuisin lehmii lypsämään, kuten yhtä toista tyttöä lukuun ottamatta kaikkien muiden koululuokan tyttöjen. Äiti jätettiin syrjään leikeistä ja valittiin pesäpallojoukkueeseen viimeisenä, vaikka oli hyvä heittämään ja lyömään palloa.

Tauno laitettiin kouluun suoraan toiselle luokalle, koska osasi lukea. Eevan katsottiin tuolloin olevan toiselle luokalle liian pieni, vaikka osasikin jo lukea. Kärkelän kansakoulu oli noin kilometrin päässä. Eeva pelkäsi matkan varren laitumen lehmii ja hevosia. Koulussa pakotettiin syömään akanaista kaurapuuroa ja muuta lusikkaruokaa. Parhaiten mieleen on painunut kuusijuhla, jossa Eeva esitti enkeliä: seisoj jakkaralla opettajan hääpukuun pukeutuneena.

Inkeri ompeli kaikki Eevan ja Taunon puvut, eikä tarvinnut siihen edes kaavoja. Eeva muistaa kerran sattuneen, että joulujuhlaan hän oli saanut oikein muodikkaaksi osoittautuneen mekon”

Jouluisin ei milloinkaan ehditty nähdä joulupukkia, kun aina oli ”jalka juuri ehtinyt oven taakse”. Mutta kinkkua oli tarjolla, samoin lanttulaatikkoa. Meijerin yhteydessä oli aluksi sikala, josta sika vietiin läheiseen osuusteurastamoon. Joulukuusi haettiin itse metsästä ja koristeltiin lippunauhoin ja monin muin koristein. Yksi joululahjoista oli rihvelitaulu, jollaisen molemmat lapset saivat ennen kouluikää. Taulu on tallella ja käytössä.

Äiti muistaa, että kotitalossa oli kohtuullisen hyvin tilaa, vaikka väkeä välillä olikin paljon. Frans Jalmari Tammisen (taulu 74) hautajaisissa Piikkiössä vuonna 1941 saattoväkeä oli niin runsaasti, että osa nukkui pöydän alla.

Teksti: Terhi Lambert-Karjalainen (taulu 371)

Kartan puhtaaksipiirto: Tero Lehtinen (taulu 372)

*) Taulujen numerointi viittaa vuonna 2008 ilmestyneen sukukirjan tauluihin
Yli-Kattelus: Ingrid Hämäläisen sukuhaara s. 185

Eeva pyrki samaan Salon Yhteiskouluun, jota Tauno jo kävi. Sisarukset asuivat ensin kortteerissa viikot, mutta sitten alkoivat kulkea päivittäin linja-autolla. Kiikalassa ei ollut pysäkkejä, vaan linjuri pysähtyi niiden talojen kohdalla, joista oli odotettavissa matkustajia. Tarvittaessa kuski jopa odotti myöhässä olevia koululaisia. Vuonna 1951 meijeriin saatiin auto, jota Tauno heti opetteli ajamaan.

Suuri yhtäkkinen käänne Eevan elämässä tapahtui vuonna 1953, kun hän ja Lyyti-täti muuttivat Helsinkiin ottamaan haltuun perheen omistaman asunnon. Kalle oli vuonna 1937 ostanut eläkepäiviä silmälläpitäen ”vuokrattoman osakkeen keskikaupungin hienoimmasta osasta”. Eeva sai lauantaina koulusta tultuaan tietää, että jatkaa koulua maanantaina Helsingissä. Lähimpänä Sinebrychoffinkadun-kotia oli Helsingin yhteislyseo, jonne tuli mennä. Eeva oli ujo eikä olisi halunnut muuttaa, mutta oli pakko, jotta asunto saataisiin omaan käyttöön neuvostoliittolaisten jäljiltä. Asuntopulan takia huoneenvuokralautakunta valvoi, että kaikki huoneet olivat asutettuja. Tauno ei voinut lähteä samanaikaisesti, sillä hänellä oli tuona keväänä ylioppilaskirjoitukset.

Kalle ja Eeva menivät Askoon ostoksille. Eeva valitsi siltä seisomalta kalusteet koko asuntoon. Monet niistä ovat edelleen tallella ja käytössä, samoin asunto on suvun omistuksessa.

Keväällä rehtori kyseli keskikoulun erotodistuksesta, jota ei ollut löytynyt. Eeva kertoi, että hänellä oli kemiasta 5. Rehtori totesi, ettei sellaisia numeroita heillä tunneta ja lyhyen suullisen kuulustelun jälkeen (”Mikä on veden kaava?”; ”H₂O”) numeroksi määrättiin 6. Äiti muisteli, että olisi kyllä osannut rikkihaponkin kaavan”

Kun keskikoulu päättyi, äidillä ei ollut selvää kuvaa, mihin suuntautuisi. Hänen hyvä ystävänsä Aila ehdotti: Tule kauppaopistoon”Ja näin tapahtui. Taunokin muutti Helsinkiin ja aloitti opinnot teknisessä korkeakoulussa, joka tuolloin sijaitsi aivan kivenheiton päässä kaupunkiasunnosta.

SUKUSEURAN KESÄTAPAHTUMA SUNNUNTAINA 13.7.2014

Suomen maatalousmuseo Sarka Vanhankirkontie 383, 32200 LOIMAA www.sarka.fi

Sarkamuseon kotisivulta poimittua:

Suomen maatalousmuseo Sarka on valtakunnallinen maatalousalan erikoismuseo, joka avattiin kesällä 2005. Sarka välittää perinnettä ja tietoa, antaa elämyksiä ja avaa näköaloja tulevaisuuteen. Museon perusnäyttely esittelee maatalouden monimuotoista historiaa aitojen esineiden, tekstien, liikkuvan kuvan, äänen ja pienoismallien kautta. Ulkoalueella sijaitsevat konehalli ja hirsilatojen rivistö. Kesäisin ulkoalueella on lasten polkutraktori- ja keppihevösradat sekä mahdollisuus tutustua eläviin eläimiin. Konehallissa on esillä muun muassa vanhoja maamooottoreita, traktoreita, puimureita sekä muita maatalouden työkoneita.

Tervetuloa tutustumaan Sarkaan. Ennen opastettua museokierrosta aloitamme nauttimalla runsaasta sunnuntain buffetpöydän antimista kello 12. Museokierroksen jälkeen kokoonnumme vielä Riihi-kabinettiin jonne on katettu kahvit leivonnaisineen. Tähän päättyy ”virallinen” osuus jonka jälkeen katsomista riittää vielä omaan tahtiin kiinnostuksen mukaan konehallissa tai maatilän pihapiirissä kotieläimiseen.

Sukuseura kuittaa museokierroksen liput, opastuksen, Riihikabinetin tilavuokran ja kahvitarjoilun. Ruokailun, joka ei ole pakollinen, jokainen maksaa tullessaan sisään.

Sitovaa, pakollista ennakoilmoittautumista ei ole mutta mielellämme otamme vastaan tietoja aikeistanne osallistua tapahtumaan sähköpostilla antti.kesala@koski.fi, tekstiviestillä tai soittamalla 044 484 2712.

Näkemisiin, Sukuseuran hallitus!

Yhdyshenkilöt:

Puheenjohtaja
Liisa Suominen
Karvataskunkatu 14 A 15
20610 Turku
puhelin 050 522 6878
liisa.suominen@turku.fi

Rahastonhoitaja ja Yli-Katteluksen yhteyshenkilö
Rauno Kattelus
Sibeliuksenkatu 11 A 10
13100 Hämeenlinna
puhelin 044 322 5811
rauno.kattelus@armas.fi

Ali-Katteluksen yhteyshenkilö
Antti Kesälä
Katteluksentie 15
31500 Koski Tl
puhelin 044 484 2712
antti.kesala@koski.fi

Vt. Sihteeri / Jäsentietojen ylläpito
Viljo Rantanen
Pioneeritie 4
13500 Hämeenlinna
puhelin 050 384 9243
viljo.rantanen@outlook.com

Katteluksen sukuseuran uutisten toimitus: Esko Aho ja kuvat Antti Kesälä